

Sygn. akt IV U 608/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Urbańska-Woike
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy R. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania R. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 22 lutego 2018 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e

SSO Beata Urbańska-Woike

Sygn. akt: IV U 608/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 22.02.2018 roku, znak: (...) zobowiązał R. F. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia rentowego w kwocie 2.250 zł w związku z uchyleniem decyzji z dnia 30 stycznia 2018r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył R. F.. Reprezentujący go zawodowy pełnomocnik w treści uzasadnienia podkreślił, iż jest ona bezprzedmiotowa, albowiem skarżący zwrócił kwotę , którą otrzymał od organu rentowego w wysokości 1863,50zł, tj. w kwocie netto. A zatem kwota została zwrócona w całości . Wniósł zatem o zmianę zaskarżonej decyzji .

W piśmie procesowym z dnia 8 czerwca 2018r. pełn. skarżącego podkreślił dodatkowo , iż to wnioskodawca zauważył pomyłkę Zakładu , bo świadczenie wypłacone zostało niesłusznie . Ponadto z uwagi na treść art. 5 kc żądanie zwrotu kwoty brutto narusza zasady współżycia społecznego, albowiem skarżący nie posiada źródeł utrzymania .

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podniósł, że zgodnie z art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się

świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń. W odniesieniu do treści odwołania wskazano, iż nadpłatę nienależnych świadczeń ustala się w wysokości brutto. Różnicę pomiędzy otrzymanym świadczeniem, a świadczeniem, które należy zwrócić wypłaci Urząd Skarbowy po rozliczeniu roku podatkowego za 2018r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca R. F. do dnia 30 listopada 2017r. pobierał rentę uczniowską przyznaną od 1 lutego 1993r. w związku z inwalidztwem II grupy (całkowita niezdolność do pracy).

W dniu 30 stycznia 2018r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w wysokości 2.250 zł (brutto).

(bezsporne)

W związku z jej treścią dokonał w dniu 7 lutego 2018r. przelewu na konto bankowe skarżącego kwoty 1.863,456 zł (netto) tytułem przyznanego świadczenia.

(dowód: dokument k. 4)

Powyższa decyzja została uchylona. Organ rentowy wydał decyzję w przedmiocie odmowy prawa do renty uczniowskiej na okres po dniu 30 listopada 2017r. Odwołanie R. F. od powyższej decyzji rozpoznawane jest przed tutejszym Sądem pod numerem sprawy IV U 609/18.

(bezsporne)

Dnia 22 lutego 2018r. organ rentowy wydał decyzję (...) zobowiązującą skarżącego do zwrotu kwoty 2.250 zł jako świadczenia nienależnie pobranego.

W dniu 6 marca 2018r. wnioskodawca dokonał zwrotu przelanej na konto kwoty w wysokości 1.863,50 zł.

(dowód: dokument k. 4)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zauważyć należy, iż stan faktyczny pomiędzy stronami nie był sporny. Ponadto skarżący nie kwestionował podstawy prawnej zwrotu pobranego świadczenia rentowego, czego wyrazem było przekonanie o pomyłce organu rentowego (dotąd wnioskodawca pobierał rentę uczniowską w związku z całkowitą niezdolnością do pracy) oraz niezwłoczny, po doręczeniu zaskarżonej decyzji, zwrot otrzymanej kwoty netto.

W myśl art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach FUS osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (art. 138 ust. 2 pkt. 1 ustawy). Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w

całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata (art. 138 ust. 4 ustawy).

Spór dotyczył głównie okoliczności, czy organ rentowy słusznie zobowiązał skarżącego do zwrotu pobranego świadczenia w kwocie brutto, skoro fizycznie skarżący otrzymał kwotę pomniejszoną o podatek dochodowy.

W ocenie Sądu, nienależnie pobrane świadczenie podlegające zwrotowi obejmuje kwotę brutto, czyli kwotę świadczenia faktycznie wypłaconego osobie pobierającej świadczenie, zwiększoną o kwotę podatku dochodowego od osób fizycznych odprowadzaną przez organ rentowy na rzecz organu podatkowego. Świadczeniem w rozumieniu art. 138 jest bowiem kwota emerytury lub renty wyliczona na podstawie przepisów regulujących zasady ustalania wysokości świadczeń, a więc obejmująca także zaliczkę na podatek dochodowy. Odprowadzony przez organ rentowy podatek jest należnością przysługującą organowi podatkowemu od osoby fizycznej pobierającej świadczenie emerytalno-rentowe. Wypłacenie świadczenia emerytalno-rentowego powoduje, że fundusz organu rentowego zmniejsza się o łączną kwotę świadczenia wypłaconego osobie uprawnionej oraz podatku należnego od tej samej osoby (por. por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia w sprawie III AUa 883/15).

Ponadto powyższą kwestię wyjaśnił Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 26 kwietnia 1994 r. II UZP 9/94 OSNP 1994/3/45 przypominając, iż emerytura lub renta stanowi - w myśl przepisów ustawy o podatku dochodowym - źródło przychodu będące kwotą wyjściową ustalenia dochodu, stanowiącego podstawę obliczenia podatku.

Tak więc podatek stanowi część dochodu osoby fizycznej objętej obowiązkiem podatkowym. Nie zmienia tego faktu okoliczność, że tę część dochodu płatnik (organ rentowy) - na podstawie umocowania ustawowego - przekazuje bezpośrednio organowi podatkowemu, a nie osobie fizycznej, która ten dochód uzyskała. To również podatnik składa urzędowi skarbowemu zeznania o wysokości dochodu osiągniętego w roku podatkowym (dla osób fizycznych podlegających podatkowi dochodowemu jest to rok kalendarzowy), w terminie do 30 kwietnia następnego roku. Jeżeli zaliczki potrącone przez płatnika w ciągu roku przekroczą kwotę należnego podatku, to nadpłaty te zwraca organ podatkowy, a nie płatnik.

Można zatem wyprowadzić wniosek, iż skoro ustawodawca w sposób wyraźny nie określił, iż za nienależnie pobrane świadczenia uważa się "świadczenia wypłacone - po odliczeniu należnego podatku dochodowego - mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zwiększenie prawa do świadczeń albo wstrzymania wypłaty świadczeń w całości lub w części", to intencja ustawodawcy wydaje się jednoznaczna i w pełni uzasadnia przyjęte w tej sprawie stanowisko przez organ rentowy, że przez świadczenie wypłacone należy rozumieć świadczenie w wysokości faktycznie wypłaconej świadczeniobiorcy, powiększone o kwotę podatku dochodowego należnego od tegoż świadczeniobiorcy, a odprowadzanej przez organ rentowy na rzecz organu podatkowego. Odprowadzony przez organ rentowy podatek jest bowiem należnością przysługującą organowi podatkowemu od osoby fizycznej pobierającej świadczenie emerytalno-rentowe. Wypłacenie świadczenia emerytalno-rentowego powoduje, że fundusz organu rentowego zmniejsza się o łączną kwotę świadczenia wypłaconego osobie uprawnionej oraz podatku należnego od tej samej osoby. Tak więc osoba, która pobrała nienależne świadczenie emerytalno-rentowe, jest wzbogacona nie tylko o kwotę otrzymanego świadczenia, lecz również o tę kwotę należnego od niej podatku, którą organ rentowy odprowadził na rzecz organu podatkowego.

Nie ma przy tym przeszkód, by w drodze przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych w rozliczeniu roku podatkowego dochodzić zwrotu nadpłaconego podatku.

Zauważyć także należy, iż Sąd ocenia prawidłowość wydania decyzji na datę jej wydania. Zwrot pobranego świadczenia (w kwocie netto) nastąpił po dniu 22 lutego 2018r., a zatem trudno uznać decyzję za nieprawidłową.

Odnosząc się na zakończenie do stanowiska pełn. skarżącego, iż zaskarżona decyzja winna być zmieniona w oparciu o treść art. 5 kc, zauważyć należy, iż za ugruntowany od lat należy pogląd, w którym wykluczono możliwość wykładania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych z uwzględnieniem reguł słuszności (zasad współżycia społecznego), bowiem przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego (por.

uzasadnieniu wyroku z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, wyroku z dnia 23 października 2006 r., I UK 128/06
czy wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 r. III AUa 683/13).

W tym stanie rzeczy Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w wyroku.

/-/ SSO Beata Urbańska-Woike